

Handläggare: Ariane Andersson
Telefon: 08-508 20 065

HEDERSRELATERAT VÅLD

Svar på skrivelse från (kd) och (fp)

FÖRSLAG TILL BESLUT

Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens beredning av skrivelsen om hedersrelaterat våld, i tjänsteutlåtandet daterat 2006-03-28, och lägger ärendet till handlingarna.

Monika Viklander
Stadsdelsdirektör

Åsa Berntsson
Avdelningschef

SAMMANFATTNING

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 16 februari i år lämnade kristdemokraterna och folkpartiet en skrivelse med frågor om hur förvaltningen arbetar med hedersrelaterat våld och i vilken utsträckning förvaltningen bedömer att hedersrelaterat våld är ett särskilt problem i Vantör. Hedersrelaterat våld förekommer i Vantör och för de enskilda som drabbas är det en allvarlig och svår situation. Samtidigt bedömer förvaltningen, utifrån de ärenden som förvaltningen har haft, att hedersrelaterat våld inte är att anse som ett särskilt, eller ett stort, problem i Vantör. I nuläget finns det därför inte anledning att prioritera fler insatser än de redan planerade, som tar sikte på att medvetandegöra ungdomar och personal om hedersrelaterat våld. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner beredningen av skrivelsen.

ÄRENDETS BEREDNING

Ärendet har utarbetats inom avdelningen för individ- och familjeomsorg i samverkan med avdelningen för barn- och ungdom.

BAKGRUND

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 16 februari i år lämnade kristdemokraterna (kd) och folkpartiet (fp) en skrivelse om en redovisning av hur förvaltningen i dag arbetar med hedersrelaterat våld och i vilken utsträckning förvaltningen bedömer att hedersrelaterat våld är ett särskilt problem i Vantör.

I skrivelsen hänvisas till att socialtjänstens hantering av hedersrelaterat våld har ifrågasatts i media där individ- och familjeomsorgen har anklagats för bristande kunskaper, förståelse och insatser. Vidare framförs att Vantör kan tänkas vara ett av de områden där de anställda ställs inför problematiken med hedersrelaterat våld. Enligt skrivelsen är det viktigt att den politiska ledningen håller sig informerad om hur förvaltningen arbetar med frågan.

STADSDELSFÖRVALTNINGENS SYNPUNKTER

Begreppet ”hedersrelaterat våld” används ofta för att beteckna det fysiska, psykiska och sociala våld som används för att straffa kvinnors olydnad, bevara familjens heder och värna om släktens sociala anseende och överlevnad. Våldet är kollektivt sanktionerat och beslutat samt i vissa fall även kollektivt utövat. (För en definition av begreppet, och en diskussion om orsakerna till hedersrelaterat våld, se till exempel foldern ”Resursteam mot hedersrelaterat våld” från Länsstyrelsen i Stockholms län.)

Vantörs stadsdelsförvaltning har ett fåtal ärenden per år där hedersrelaterat våld är aktuellt. Förvaltningen bedriver därutöver ett förebyggande, medvetandegörande arbete riktat till såväl ungdomar som förvaltningens personal.

I det förebyggande arbetet ingår ett projekt som förvaltningen driver med medel från länsstyrelsen. Projektet ”Hedersrelaterat våld” inleddes år 2005 och har nyligen beviljats medel för fortsatt verksamhet fram till och med april år 2007. Projektet ingår i ungdomsmottagningen och omfattar en halvtidsanställd kurator.

Projektet ska, enligt projektbeskrivningen, ”leda till en ökad medvetenhet om likheter och olikheter och hur dessa påverkar samvaron mellan ungdomar och familjer”. Under år 2005 har alla elever i årskurs nio haft möjlighet att se föreställningen Elektras bröder. Elektras bröder lyfter fram pojkars och mäns situation och de konflikter som uppstår när

individers drömmar och önskningar krockar med kulturens förväntade roller. Föreställningen har föregåtts av samtal med lärarna och sedan med eleverna kring deras kunskaper om hedersrelaterat våld. Samtalen med eleverna har skett i grupper om cirka åtta flickor eller pojkar. Efter föreställningen har grupperna återigen träffats. Samtalen har skett vid sammanlagt cirka 75 studiebesök på ungdomsmottagningen. Ungdomarna har också informerats om möjligheten till fortsatta enskilda samtal. Ungdomsmottagningen har till exempel en särskild öppen mottagningstid enbart för pojkar. Vid sidan av detta har projektet också träffat olika invandrargrupper för att diskutera kulturfrågor.

Under den fortsatta projektiden är ambitionen att nå fler ungdomar. Projektet ska också fortsätta förbereda för att arbetet mot hedersrelaterat våld ingår i den ordinarie verksamheten inom förvaltningen. Bland annat har projektet redan inlett diskussioner med lärarna för att diskutera hur samtal om hedersrelaterat våld ska kunna ingå i undervisningen. Tillämpningen av de metoder som utvecklas inom projektet diskuteras också inom ungdomsmottagningens nätverk där skolsköterskor och skolkuratorer samt en representant från barn- och ungdomspsykiatrien ingår. Nätverket träffas två gånger per termin och ett av mötena behandlar hedersrelaterat våld.

En annan del i det förebyggande arbetet är förvaltningens kvinnofridsarbete. I juni år 2004 antog stadsdelsnämnden handlingsprogrammet Våld i nära relationer (SDN 2004-06-17 dnr 004-222/2004). Programmet tar bland annat upp flickor och unga kvinnor i patriarkala familjer som en särskilt utsatt grupp. Ett av programmets mål är att personalen inom förvaltningen ska ha kunskap om hur de ska handla i de situationer där de möter eller misstänker våld i nära relationer. Anställda inom förvaltningens verksamheter har under våren bjudits in till tre halvdagarsutbildningar som har behandlat kvinnan, mannen respektive barnen i relationer med våld. Den fortsatta utbildningen under året kommer att gälla hedersrelaterat våld. Även denna utbildning kommer att vända sig till förvaltningens samtliga verksamheter.

Utöver att hedersrelaterat våld ingår i det förebyggande arbetet aktualiseras hedersrelaterat våld också i enskilda ärenden. Förvaltningen har, via ungdomssektionen, cirka fem ärenden per år där hedersrelaterat våld är en del i bakgrunden till ungdomarnas kontakt med socialtjänsten. Det är ofta flickor i åldern 17 till 18 år som vänder sig till socialtjänsten till exempel med oro för att bli bortgifta och/eller med behov av ett annat boende.

De ärenden där hedersrelaterat våld ingår handläggs och utreds, som övriga ärenden, enligt socialtjänstlagen och stadens riktlinjer. Socialsekreterarna möter ofta komplicerade situationer där de kan behöva inhämta såväl ny kunskap som stöd för att kunna hantera ärendena. En del i detta stöd är de regelbundna ärenderemitteringarna som personalgruppen har där man gemensamt diskuterar hur enskilda ärenden ska hanteras. Inom arbetsgruppen sker det utifrån dessa diskussioner en successiv utveckling av kunskaper och förhållningssätt.

De förhållandevis få ärenden som förvaltningen har haft när det gäller hedersrelaterat våld innebär att erfarenheterna av att hantera den typen av ärenden är begränsade. Men

under utredningen har ungdomssektionen också möjlighet att inhämta stöd och få rådgivning från externa parter, bland annat när det gäller att bedöma hotbilden mot ungdomen. För detta använder sig ungdomssektionen till exempel av Stockholms stads Stöd- och Rådgivningscenter och polisen. En annan, sedan i fjor tillkommen, möjlighet till detta är länsstyrelsens Resursteam. Resursteamet är en konsultativ resurs för anställda inom socialtjänsten, skolan, polisen, ungdomsmottagningar, sjukvården och rättsväsendet. I teamet ingår personer med särskild kompetens kring hedersrelaterat våld. Konsultationen är kostnadsfri med undantag för insatser som tar längre tid.

Genom kontakter med olika invandrargrupper kan Ungdomssektionen också utöka sina kunskaper om traditioner och förhållningssätt inom andra kulturer. Exempelvis har förvaltningen etablerat kontakter med ett kongolesiskt nätverk, Brobyggarna, som utifrån generella frågeställningar kan berätta om till exempel synen på giftermål i olika områden i Afrika.

Insatserna, som genomförd utredning resulterar i, följer av de individuella behoven. Det kan till exempel handla om insatser inom förvaltningens öppenvård eller en tillfällig placering på skyddat boende. Till exempel finns stadens boende Kruton för flickor, som på grund av hot från nära anhörig, är i behov av skyddat boende. Socialtjänsten förmedlar också kontakt med olika stödföreningar och andra öppna verksamheter. I Stockholm finns till exempel Fryshusets Elektra, Kvinnors Nätverk, Rädda Barnens Flicka.nu och Terrafem, som bedriver olika former av öppen stödverksamhet till utsatta flickor och pojkar.

Hedersrelaterat våld innebär en allvarlig och svår situation för den enskilde som är drabbad. Samtidigt är det förvaltningens bedömning att hedersrelaterat våld inte är ett särskilt, eller ett stort, problem i Vantör. De ärenden där hedersrelaterat våld är känt är förhållandevis få. Även om det därutöver finns ett antal fall som förvaltningen inte har kännedom om anser förvaltningen att det i nuläget inte är aktuellt att prioritera ytterligare insatser än de redan planerade. De insatser som förvaltningen kommer att genomföra under året för att förbättra kunskaperna och förståelsen anser förvaltningen är tillräckliga. Förvaltningen bedömer också att de insatser som finns att tillgå i enskilda ärenden är tillräckliga.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens beredning av skrivelsen och lägger ärendet till handlingarna.

BILAGOR

1. Skrivelse Hedersrelaterat våld
2. Barnchecklista